

Os hábitats de Interese Comunitario en Galicia.

Fichas descriptivas

Os hábitats de Interese Comunitario en Galicia. Fichas descriptivas

---

**Pablo Ramil Rego
Manuel Antonio Rodríguez Guitián
Javier Ferreiro da Costa
Marco Rubinos Román
Luis Gómez-Orellana Rodríguez
Belén de Nóvoa Fernández
Boris Alejandro Hinojo Sánchez
Susana Martínez Sánchez
Carmen Cillero Castro
Ramón Alberto Díaz Varela
Patricia María Rodríguez González
Castor Muñoz Sobrino**

**GI-1934 TTB
Universidade de Santiago de Compostela**

Monografías do IBADER - Lugo 2008

Os hábitats de Interese Comunitario en Galicia. Fichas descriptivas

Primeira edición: 2008

Autores: Pablo Ramil Rego; Manuel Antonio Rodríguez Guitián; Javier Ferreiro da Costa; Marco Rubinos Román; Luis Gómez-Orellana Rodríguez; Belén de Nóbrega Fernández; Boris Alejandro Hinojo Sánchez; Susana Martínez Sánchez; Carmen Cillero Castro; Ramón Alberto Díaz Varela; Patricia María Rodríguez González; Castor Muñoz Sobrino

A efectos bibliográficos a obra debe citarse:

Ramil Rego, P.; Rodríguez Guitián, M.A.; Ferreiro da Costa, J.; Rubinos Román, M.; Gómez-Orellana, L.; de Nóbrega Fernández, B.; Hinojo Sánchez, B.A.; Martínez Sánchez, S.; Cillero Castro, C.; Díaz Varela, R.A.; Rodríguez González, P.M. & Muñoz Sobrino, C. (2008). Os Hábitats de Interese Comunitario en Galicia. Fichas descriptivas. Monografías do Ibader. Universidade de Santiago de Compostela. Lugo

Deseño e Maquetación: GI-1934 TTB - IBADER

Fotografía: Arquivo fotográfico GI-1934 TTB - IBADER

Ilustracións: GI-1934 TTB - IBADER

ISSN edición]a dfYgU: 1888-5810

ISSN edición dil ital: 1988-8341

<http://www.ibader.org>

Depósito Legal: C 173-2008

Edita: IBADER. Instituto de Biodiversidade Agraria e Desenvolvimento Rural. Universidade de Santiago de Compostela, Campus Universitario s/n. E-27002 Lugo, Galicia.

<http://www.ibader.org>

.

Copyright: Instituto de Biodiversidade Agraria e Desenvolvimento Rural (IBADER).

Colabora:

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DE MEDIO AMBIENTE
E DESENVOLVEMENTO SOSTIBLE

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DO MEDIO RURAL

DIPUTACIÓN PROVINCIAL DE LUGO
I N L U D E S

1 Hábitats costeiros e vexetación halofítica

1110 Bancos de area cubertos permanentemente por auga mariña pouco profunda.

Correspondencias

Paleartic	11.125, 11.22, 11.31
Ramsar	A
IHG	1.1.1, 1.2.1

Denominación oficial

Inglés	Sandbanks which are slightly covered by sea water all the time.
Castelán	Bancos de arena cubiertos permanentemente por agua marina, poco profunda

Denominación vulgar

Galego	Lombos.
Castelán	Bancos de arena

Descripción científica

Descripción do Manual de Interpretación dos Hábitats da UE

Os bancos de area posúen características topográficas elevadas, alongadas, redondeadas ou irregulares, somerxidos permanentemente e predominantemente rodeados de augas más profundas. Trátase principalmente de sedimentos areosos, pero dun tamaño grande de gran, cantos rodados e empedrados, ainda que poden estar incluídos nos bancos de area sedimentos dun tamaño más reducido, como lama. Se nos bancos de area intercalanse áreas rochosas, estas inclúense dentro dos primeiros se a biota asociada é maioritariamente dependente da area en lugar dos substratos rochosos.

"Cubertos permanentemente por auga mariña pouco profunda" quere dicir que por enriba dun banco de area a profundidade da auga rara vez superará os 20 m. Os bancos de area, poden non obstante, estenderse por debaixo dos 20 m. Pódese, por tanto, proceder a incluir estas áreas en dita denominación.

Características diagnósticas do hábitat

Características estacionais.

Fondos mariños areosos do litoral cubertos permanentemente polas augas non vexetados ou con vexetación de zosteras.

Fisionomía e estrutura.

O aspecto deste tipo de hábitat é moi simple, ao tratarse da superficie de depósitos areosos que poden ter ou, non vexetación, que, en todo caso, non supera os 30/40 cm. de altura.

Variabilidade.

Soamente se poden atopar dúas posibilidades, bancos areosos sen vexetación ou con vexetación fanerogámica de zosteras, más ou menos densa.

Especies indicadoras segundo Manual de Interpretación dos Hábitats da UE

Plantas:

Atlántico Norte incluido o Mar do Norte: *Zostera spp.*, especies de vida libre da familia *Corallinaceae*. En moitos bancos de area non se atopan macrófitos.

Ilhas Atlânticas Centrais (Ilhas Macaronésicas): *Cymodocea nodosa* e *Zostera noltii*. En moitos bancos de area fanse patentes especies de vida libre da familia *Corallinaceae* dentro da comunidade biótica, cun papel relevante na alimentación e cría de peixes e invertebrados. En moitos bancos de area non se atopan macrófitos.

Mar Báltico: *Zostera spp.*, *Potamogeton spp.*, *Rupia spp.*, *Tolypella nidifica*, *Zannichellia spp.* carophytes, Carófitos. En moitos bancos de area non se atopan macrófitos.

Mediterráneo: A anxiosperma mariña *Cymodocea nodosa*, xunto a especies de algas fotofílicas que viven nas súas follas (máis de 15 especies, principalmente as pequenas algas vermelhas da familia *Ceramiaceae*), asociadas a pradeiras de *Posidonia*. En moitos bancos de area non se atopan macrófitos.

Animais:

Atlántico Norte, incluido o Mar do Norte: Invertebrados e as comuniñades de peixes demersais do sublitoral areoso (vermes poliquetas, crustáceos, antozoos, bivalvos e equinodermos cavadores, *Ammodytes spp.* *Callionymus spp.*, *Pomatoschistus spp.*, *Echiichthys Vipera*, *Pleuronectes platessa*, *Limanda limanda*).

Ilhas Atlânticas Centrais (Ilhas Macaronésicas): Peixes, crustáceos, Poliquetas, hidrozoos, bivalvos cavadores, equinodermos irregulares.

1 Hábitats costeiros e vexetación halofítica

1110 Bancos de area cubertos permanentemente por auga mariña pouco profunda.

Especies indicadoras segundo Manual de Interpretación dos Hábitats da UE

Animais:

Mar Báltico: Invertebrados e comunidades de peixes demersais do sublitoral areoso (areas de grano fino e medio, areas grossas, gravas areosas). Poliquetas: *Scoloplos armiger*, *Pygospio elegans*, *Nereis diversicolor*, *Travisia spp.*; Bivalvos: *Macoma balthica*, *Mya arenaria*, *Cerastoderma spp.*; Crustáceos: *Crangon crangon*, *Saduria entomon*; Peixes: *Platichthys flesus*, *Nerophisophidion*, *Pomatoschistus spp.*, *Ammodytes tobianus*.

Mediterráneo: As comunidades de invertebrados sublitorais de area (poliquetas). Os bancos teñen frecuentemente unha gran importancia como áreas de alimentación, descanso, e cría de aves acuáticas, peixes ou mamíferos mariños.

Especies indicadoras para Galicia

Plantas:

Zostera marina, *Zostera noltii*.

Especies da Directiva 92/43/CEE que poden atoparse no hábitat

Non se coñecen.

Correspondencia fitosociolóxica

CLASE ZOSTERETEA MARINAE

Orde Zosteretalia

Alianza Zosterion

As. *Zosteretum marinae*

As. *Zosteretum noltii*

Hábitats asociados ou en contacto

Polo xeral, este tipo de hábitat entra en contacto con arrecifes (1170), bancos de areas descubertos na baixamar (1140) e, en ocasións, estuarios (1130) e grandes calas e baías pouco profundas (1160).

1 Hábitats costeiros e vexetación halofítica

1110 Bancos de area cubertos permanentemente por auga mariña pouco profunda.

Distribución xeográfica

Distribución na Unión Europea

Distribución na Unión Europea

Hábitat presente nos países ribeiráns do Océano Atlántico, Mar Báltico, Mar do Norte e Mar Mediterráneo.

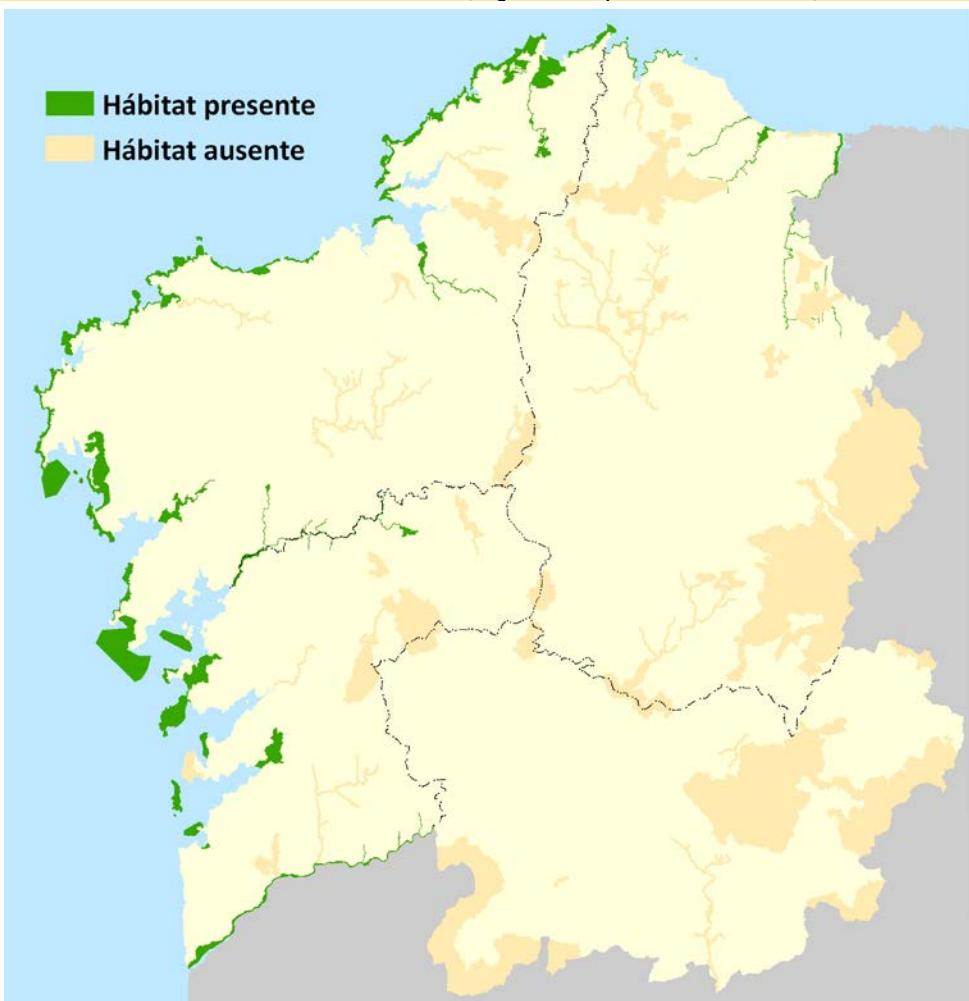
Distribución en Galicia

Presente nas costas de Lugo, A Coruña e Pontevedra.

Distribución na Rede Natura 2000 de Galicia

Hábitat amplamente distribuído nos LIC litorais.

Distribución dentro da Rede Natura 2000 de Galicia (Lugares de Importancia Comunitaria)

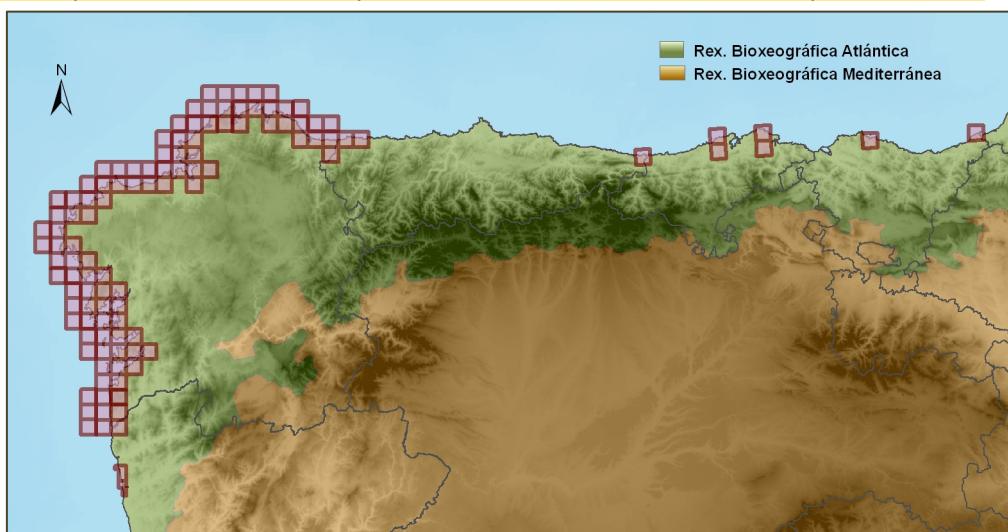

1 Hábitats costeiros e vexetación halofítica

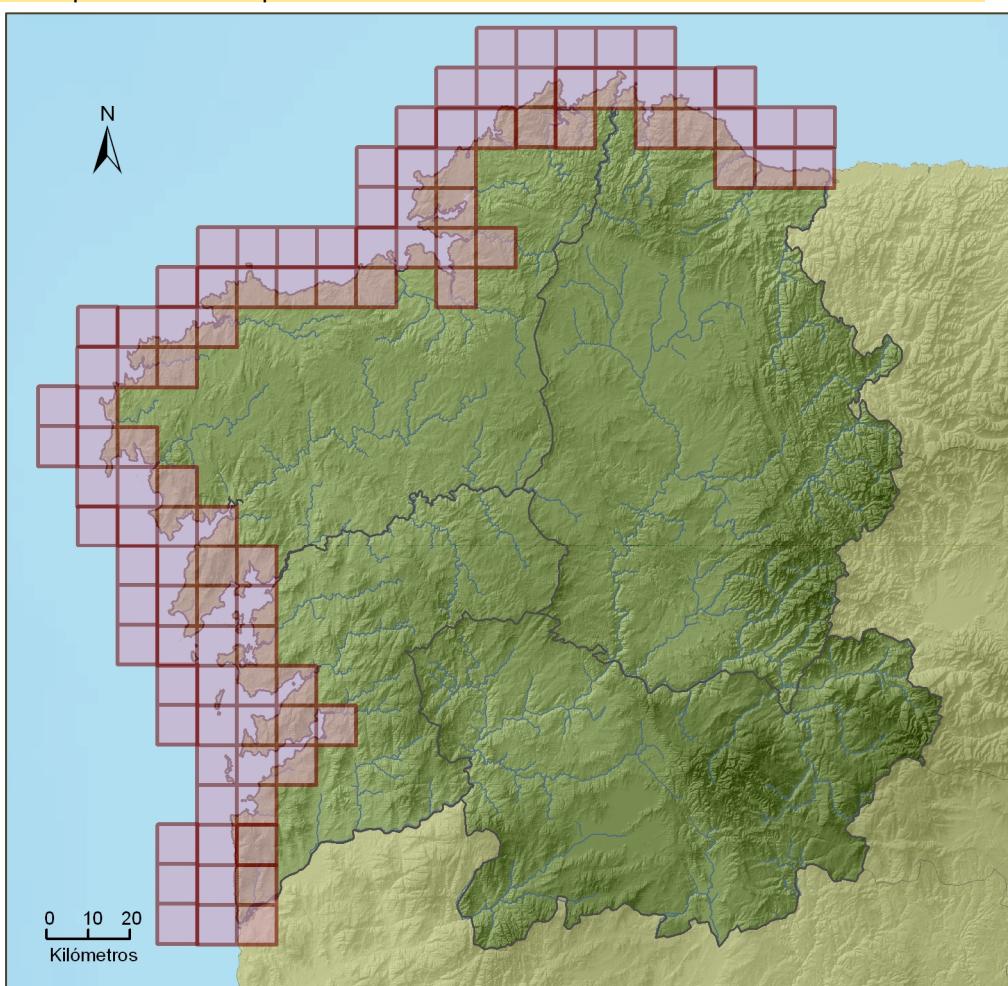
1110 Bancos de area cubertos permanentemente por auga mariña pouco profunda.

Área de presenza

Área de presenza no Norte Peninsular por cuadriculas UTM de 100 Km². Distribución a partir da EEA.

Área de presenza en Galicia por cuadriculas UTM de 100 Km². Datos actualizados 2008.

1 Hábitats costeiros e vexetación halofítica

1110 Bancos de area cubertos permanentemente por auga mariña pouco profunda.

Presenza nos Lugares de Importancia Comunitaria (LIC)

Cod.	Denominación	Prov.	Cod.	Denominación	Prov.
ES1110001	Ortigueira-Mera	C ●	ES1120015	Serra do Xistral	Lu
ES1110002	Costa Ártabra	C ●	ES1120016	Río Cabe	Lu
ES1110003	Fragas do Eume	C	ES1120017	Costa da Mariña Occidental	Lu ●
ES1110004	Encoro Abegondo Cecebre	C	ES1130001	Baixa Limia	Ou
ES1110005	Costa da Morte	C ●	ES1130002	Macizo Central	Ou
ES1110006	Complexo Corrubedo	C ●	ES1130003	Bidueiral de Montederramo	Ou
ES1110007	Betanzos-Mandeo	C ●	ES1130004	Pena Veidosa	Ou
ES1110008	Carnota-Monte Pindo	C ●	ES1130005	Río Támega	Ou
ES1110009	Costa de Dexo	C ●	ES1130006	Veiga de Ponteliñares	Ou
ES1110010	Estaca de Bares	C ●	ES1130007	Pena Trevinca	Ou
ES1110011	Esteiro do Tambré	C ●	ES1130008	Pena Maseira	Ou
ES1110012	Monte e Lagoa de Louro	C ●	ES1130009	Serra da Enciña da Lastra	Ou
ES1110013	Xubia-Castro	C	ES0000001	Illas Cíes	Po ●
ES1110014	Serra do Careón	C	ES1140001	Sistema fluvial Ulla-Deza	Po ●
ES1110015	Río Anllóns	C	ES1140002	Río Lérez	Po
ES1110016	Río Tambré	C	ES1140003	A Ramallosa	Po ●
ES1120001	Ancares-Courel	Lu	ES1140004	Complexo Ons-O Grove	Po ●
ES1120002	Río Eo	Lu ●	ES1140005	Monte Aloia	Po
ES1120003	Parga-Ladra-Támoga	Lu	ES1140006	Río Tea	Po
ES1120004	A Marronda	Lu	ES1140007	Baixo Miño	Po ●
ES1120005	Ás Catedrais	Lu	ES1140008	Brañas de Xestoso	Po
ES1120006	Carballido	Lu	ES1140009	Cabo Udra	Po ●
ES1120007	Cruzul-Agüeira	Lu	ES1140010	Costa da Vela	Po
ES1120008	Monte Faro	Lu	ES1140011	Gándaras de Budío	Po
ES1120009	Monte Maior	Lu	ES1140012	Illas Estelas	Po ●
ES1120010	Negueira	Lu	ES1140013	Serra do Candán	Po
ES1120011	Ría de Foz-Masma	Lu ●	ES1140014	Serra do Cando	Po
ES1120012	Río Landro	Lu	ES1140015	Sobreirais do Arnego	Po
ES1120013	Río Ouro	Lu ●	ES1140016	Enseada de San Simón	Po ●
ES1120014	Canón do Sil	Lu			

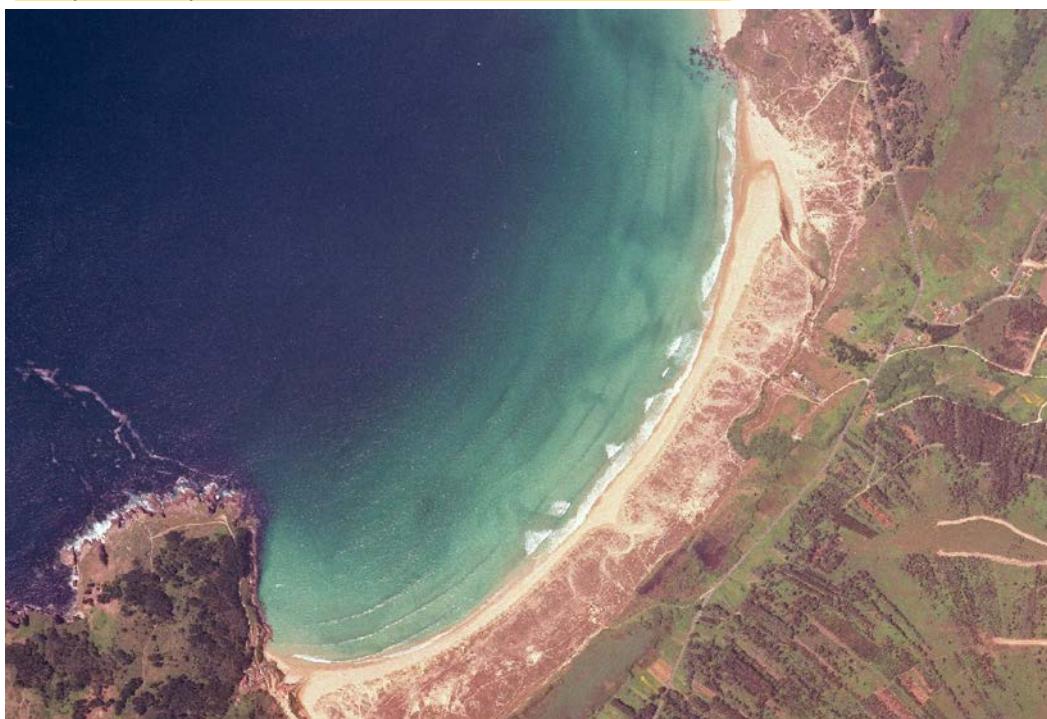
Presenza en Zonas de Especial Protección para as Aves (ZEPA)

Cod.	Denominación	Prov.	Cod.	Denominación	Prov.
ES0000086	Ría de Ortigueira e Ladrido	C ●	ES0000374	Ancares	Lu
ES0000176	Costa da Morte (Norte)	C ●	ES1130009	Serra de Enciña da Lastra	Ou
ES0000258	Costa de Ferrolterra-Valdoviño	C ●	ES0000376	Baixa Limia-Serra do Xurés	Ou
ES0000313	Complexo Litoral Corrubedo	C ●	ES0000001	Illas Cíes	Po ●
ES0000085	Ribadeo	Lu ●	ES0000087	Complexo Umia-O Grove	Po ●
ES0000373	Ría de Foz	Lu ●	ES0000254	Illa de Ons	Po ●
ES0000372	Costa da Mariña Occidental	Lu ●	ES0000375	Esteiro do Miño	Po ●

1 Hábitats costeiros e vexetación halofítica

1110 Bancos de area cubertos permanentemente por auga mariña pouco profunda.

Aspecto das representacións do hábitat en Galicia

Vista aérea do sector mariño situado en fronte da Praia de San Xurxo (Ferrol) no que se aprecia, en ton azul turquesa, unha representación do hábitat "1110 Bancos de area cubertos permanentemente por auga mariña pouco profunda".

Vista aérea da Ría de Cedeira mostrando outra representación do hábitat 1110 (ton verde escuro).

1 Hábitats costeiros e vexetación halofítica

1110 Bancos de area cubertos permanentemente por auga mariña pouco profunda.

Aproveitamentos

Aproveitamentos tradicionais do hábitat

Na maior parte das representacións galegas deste hábitat practicouse o marisqueo e a pesca de baixura dende épocas remotas. En tempos máis recentes (década dos anos '60) iniciouse e ampliouse considerablemente o seu aproveitamento por medio da acuicultura en bateas.

Estado de conservación

Indicadores do estado de conservación do hábitat

Os parámetros físico-químicos das augas así como a diversidade de comunidades animais e vexetais presentes son indicadores fiables do estado de conservación do hábitat.

Factores que dificultan ou impiden o estado de conservación favorable

A contaminación das augas, relacionada tanto con actividades realizadas no continente como co aproveitamento mariño a través de técnicas de acuicultura que liberan os seus residuos directamente ao mar, e a sobreexplotación dos recursos piscícolas e marisqueiros contribúen a deteriorar o estado de conservación deste tipo de hábitat.

Factores que contribúen ao estado de conservación favorable do hábitat

O mantemento das condicións físico-químicas axeitadas das augas e o control das actividades marisqueiras e de pesca contribúen a un estado de conservación favorable deste hábitat.

Bibliografía

Bellot (1968), Gutián & Gutián (1990), Sánchez Fernández (1991, 1995), Izco & Sánchez (1996), Míguez Rodríguez et al. (1996) e datos propios.

